

7. Fra 11 Fiskere i Uggehusene paa egne og de øvrige Fiskeres Vegne ved Randers Fjord om Nedsættelse af en Kommission til at undersøge Fiskeriforholdene i Gudena og Randers Fjord. (Indbragt den 15de Januar 1884 af Folkethingsmanden for Bræsto Amts 3die Valgkreds, Leth.)

Andragendet er saalydende:

„J afvigte Foraar indsendte Fiskerne paa begge Sider af Randers Fjord og Gudena fra Havet og til den vest for Randers beliggende Frisenbold Fiskergaard, et, af 18 Sogneraad og Randers Byraad, anbefalet Andragende til Indenrigsministeriet, saalydende:

„Undertegnede Fiskere og Lodseiere ved Gudena og Randers Fjord, som med stor Tilfredsstillelse have seet, hvor velvilligt deres i indværende Vinter indsendte Andragende om en Afløsning af den Cieren af Frisenbold Fiskergaard tilkommende Eneret til Fiskeri i Randers Fjord og Gudena er bleven modtagen af Hs. Excellence Indenrigsministeren og Rigsdagen, andrage om, at der ved Regjeringens Foranstaltning maa blive nedsat en Kommission, som kan tage samtlige Forhold i det betegnede Vandløb under Oberveielse, med det Maal at forberede en Afløsning af Frisenbold Fiskergaards Eneret og at udfinde, paa hvilken Maade et i saa Henseende udarbejdet Forslag bedst vil kunne blive virkeliggjort.

„Idet vi derfor tillade os at fremkomme med ovennævnte Andragende, tage vi os den Frihed i den Anledning at meddele følgende Dplysninger. Det er de i den senere Tid faldne Domme angaaende Frisenbold Fiskerirettigheder i Gudena og Randers Fjord, og især den under 29de Januar 1883 faldne Høiesteretsdom, samt de Forholdsregler, som Cieren af Løsegaarden, Hr. exam. jur. S. Ostensfeldt, som Følge af dem for Tiden nu træffer for at hævde sine Rettigheder. Derved truer han talrige Smaakaarsfolk med at berøve dem den Fortjeneste, som de i Arrækker uantastet have haft af Fiskeriet i Randers Fjord, i Randers Havn og ellers udenfor Løsegaarden. Og det er tillige de paa Grund af Vandets Opstæmninger ovenfor Løsegaarden tilstedeværende Vandforhold, som bevæge undertegnede Lodseiere til at slutte sig paa det kraftigste til Fiskernes Andragende om en Kommissions Nedsættelse og til Ønsket om de frisenboldske Fiskerirettigheders Afløsning.

Det kan ikke her være nødvendigt at gaa tilbage til de ældste Tider for at paavise at Fiskeriet i Randers Fjord og den ved Randers nærmest liggende Del af Gudena idelig har givet Anledning til Stridigheder om Fiskeretten sammesteds; derom foreligger der i den ældre og nyere Lovgivning, i Literaturen om dansk Fiskeri og i Topografien, samt i de talrige Kommissionsbetænkninger og Domsatter tilstrættelige Dplysninger, derimod kan det iffenof som fremhæves, at ikke alene Randers Borgere allerede for 400 Aar siden blev tilhjemlede frit Fiskeri i Gudena, som de hidtil havde haft og brugte, foruden i Randers Fjord, saa at der derved var indrømmet dem en Rettighed, der var forskjellig fra Lovgivningens almindelige Lovsætninger for A- og Fjordfiskeri. Men til samme Tid ses det ikke rettere, end at alle Beboere ved Gudena og Randers Fjord have haft frit Fiskerivand hver for sin Grund, og af samme Grund finder man ogsaa, at ingen igjennem Tiderne har indladt sig paa Spørgsmaalet om og hvorvidt Bønderne vare berettigede til Fiskeri i Fjorden, thiøndt dette dog udtrykkelig blev paalagt Løsekommissionen i Aaret 1696.

Da Kongen imidlertid under Enevældet benyttede sig af sin Magtstilling til paa Statsieendommene at oprette forskjellige Fiskeriprivilegier og blandt andet gav Frisenbold Løsegaard (1684) Skjøde paa ubeløttende Ret til Midtstrømsfiskeriet paa Randers Fjord, maatte selvsølgelig Ordningen af Fiskeriet i det hele Vanddrag blive til Ugunst for alle andre end Privilegiehaverne. De stakkes Bønders og Børgeres Indsigelser formaaede ikke meget i de Tider, og ved en Herredsthingsdom af 12te December 1797 staar det endda fast, at „den Frisenbold Løsegaard tilkommende Forret til at fiske midtstrøms eller i Seilløbet fra bemeldte Løsegaard til Udbyhøt, samt til at optrække deres Garn paa begge Sider, bør fremdeles forblive uforænklet for nuværende og efterkommende Ciere af denne Løsegaard osv.“

Kongen streng Høvdelse af Eneretsfiskeriet for Frisenbold Løsegaard synes imidlertid ikke nogensinde at have fundet Sted, og endnu 1874, da den dengang nedsatte Fiskerikommission besøgte Randers Fjord, kunde den derfor i sin Beretning skrive: „Fiskeriet i Seilløbet tilhører efter Sigende Frisenbold Løsegaard, hvilket dog ikke synes at blive respekteret eller høvdet,“ og saaledes har det vedblevet, indtil Frisenbold Løsegaard den 12te Marts 1879